మనస్తత్వమా? మానసికమా?

అసహజమైన ఏ ప్రవర్తనైనా మానసిక జబ్బు కావచ్చు.
అలాటి వ్యక్తిని డాక్టర్‌కి చూపడం అవసరం.

—జయప్రద

"ఇది విన్నారా? పాపం నారాయణరావు కొడుకు కార్తీక చని పోయాడట!"

"చనిపోవడం కాదట! ఎవరో చంపేశారట"

"చంపేశారా?"

"పాపం! ఈ వయసులో నారాయణరావుగార్కి ఇది పెద్దదెబ్బ— ఎలా తట్టుకుంటాడో?"

* * * *

"కార్తీ చూడూ! ఇకనయినా నువ్వు వ్యాపారం నీ చేతిలోకి తీసుకోకపోతే లాభంలేదు"

కార్తీక మాట్లాడలేదు.

"చూడు నాయనా! ఇలా అన్నానని నువ్వు మరోలా అంచనా వేసుకోవద్దు నన్ను. కూతుర్ని పెళ్ళయ్యాక అల్లుడిని చేతిలో పట్టుకుని ఆస్థిపంపకాలు పెట్టించుకోవడం మనదేశంలో.... ముఖ్యంగా మన ఆంధ్రాలో అలవాటైపోయింది.

కానీ కార్తీ! నేనా ఉద్దేశంతో నీకు చెప్పడంలేదు-ఇకనయినా నీ కళ్ళు తెరవమంటున్నాను. నీ బాధ్యత తెలుసుకోమంటున్నాను.

ఇప్పటికే తలనిండా అప్పుల్లో మునిగిపోయున్నాం. ఇంకా ఇంకా మీ నాన్నగారి చేతిలోనే ఆ వ్యాపారం ఉంచితే నేనంటున్నానని నువ్వు కోప్పడవద్దు—వుండు నన్ను మాట్లాడనీ....మీరు ముష్టెత్తుకోవాల్సిన రోజులు చాలా దగ్గరలోనే తారసపడతాయి."

"మామగారూ!"

"చెప్పానుగా కార్తీ! కోప్పడి ప్రయోజనంలేదు, బాధపడి అంత కంటే ప్రయోజనంలేదు. కార్యసాధన కావాలి. ఇంకా మునిగిపోకముందే నువ్వు కళ్ళు తెరవాలి.

అసలు....అసలు నీ చెల్లెలికి పెళ్ళిచేయాలని లేదా మీ ఇద్దరికీ? అసలు ఎలా చేయాలనుకుంటున్నారు?"

ఉలిక్కిపడి వెర్రిగా చూసాడు కార్తీక.

"నిజమే! సుమతి పెళ్ళి ఎలా చేయడం?"

"నేనిలా ఈరోజు నోరుతెరిచి మాట్లాడుతుంటే...నాకు తెలుసు కార్తీ! నీకు నామీద కాస్త చులకనభావం ఏర్పడుతుండొచ్చు—న్యాయమే కానీ నువ్వు వివేకవంతుడివి. ఆలోచించు.

నీకూ నీ తండ్రికి మధ్య భేదాభిప్రాయం కల్పించాలని నా ఉద్దేశ్యము కాదు. కానీ నీ తండ్రి కోరిక మీద నువ్వు కన్న నలుగురి సంతా

నానికి కాస్తయినా చదువులు చెప్పించి ప్రయోజకులను చేయాలంటే ఇంతకంటే మంచిమార్గం లేదు.

నేను నా కొడుకుల్ని కాదని నా కూతురి బిడ్డలకు సహాయం చేయలేను. అది ధర్మంకూడా కాదు...." ఆగారు సుందరరామయ్య.

కార్తీక మాట్లాడలేదు.

అసలతనికి తన మామగారిక్కి ఏం జవాబు చెప్పాలో అర్థం కావడంలేదు.

అల్లుడి మొహాన్ని చూసి నిట్టూర్చాడు సుందరరామయ్య.

"కార్తీ! నీ వయసిప్పుడెంత?"

"పోనీ నేనే చెపుతాను. ముప్పై అయిదుకూడా వెళ్ళిపోతోంది. మీ నాన్నకు అరవయ్ పైమాటే....

ఆయన బ్రతకబోయేది మరో ఇరవయ్యేళ్ళే-సవ్యంగా ఉంటే.... నువ్వు బ్రతకాల్సింది మరో యాభయ్ ఏళ్ళు పోనీ నీ విషయంకూడా తీసేస్తాను.

నీ బిడ్డల బంగారు భవిష్యత్ అంతా ముందే వుంది. కళ్లుతెరువు నాయనా కార్తీ!

నువ్వు సమర్థుడివి. కానీ ఈ అర్థంలేని నీ మంచితనాన్ని మటుకు నేను హర్షించలేకపోతున్నాను"

కార్తీక మెల్లిగా తలెత్తాడు.

"నన్నేం చేయమంటారు?"

జాలిగా చూశాడు సుందరరామయ్య.

కానీ ఆయనకు తెలుసు....
ఇది జాలిపడాల్సిన సమయంకాదు.

ఇప్పటికే అల్లుడి మనసు కష్టపెట్టకూడదని ఆ కుటుంబానికి ఇవ్వాల్సిన సలహా ఇవ్వక చాలా ఆలస్యం చేశాడతను.

"బిజినెస్ అంతా నీ చేతుల్లోకి తీసుకో. మీనాన్న ఖర్చులకుగాను కొంత యివ్వు. మొదట నీ అప్పులన్నీ తీర్చేసుకో, తర్వాత నీ చెల్లెలి పెళ్ళి చెయ్యి"

"మామయ్యా!"

ఆగారాయన.

"ఆయన బాగా బ్రతికిన మనిషి. ఆయన చేతులమీదనే మా అక్క లిద్దరికీ, మా అన్నకీ పెళ్ళిచేశాడు. మా అన్నసరే రెక్కలురాగానే ఎగిరిపోయాడు. ఇప్పుడు నన్నూ అదేపని చేయమంటారా?"

"లేదు–లేదు కార్తీ! నిన్ను ఎగిరి పొమ్మనడంలేదు. ఆయనకు కావల్సిన సమస్త సౌకర్యాలు జరుపు-అంతేగానీ...." తన ప్రక్కగా పడ్డ నీడను చూసి ఆగిపోయారాయన.

"నాన్నా కాఫీ" కాఫీ కప్పు టేబిల్‌మీద పెట్టి క్షణం నిల్చుంది కారుణ్య.

తలెత్తి చూశాడు సుందరరామయ్య.

"నువ్వు లోపలికెళ్ళమ్మా"

తనకూ తన అల్లుడికీ మధ్య జరుగుతున్న అప్రసన్నమయిన ఈ సంభాషణ తన కూతురు సయితం వినడం ఆయనకిష్టంలేదు.

కూతురు పూర్తిగా లోపలికెళ్ళిపోయిందని నిర్ణయించుకున్నాక అల్లుడివేపు తిరుగుతూ....

"ఏం చెపుతున్నాను నేను?" అని తనెక్కడ ఆగాడో క్షణం ఆలోచించి మరలా మొదలెట్టాడు.

"కార్తీ! నువ్వు ఒక్క మాటన్నావు. "నా అక్కలకు పెళ్ళి చేశాడు-మా అన్నకు పెళ్ళిచేశాడు" అని. అది ఆయన కర్తవ్యం. పైగా తన తాతల ఆస్తిమీద సంపాయించి నీ అక్కలకు కట్నం ఇచ్చి పెళ్ళి చేయలేదు. ఆ ఆస్తిని కరిగించి వాళ్ళకు ఘనంగా పెళ్ళి చేశానని పేరు సంపాయించుకున్నాడు. మీ అన్న రెక్కలొచ్చాక ఎగిరిపోయాడన్నావ్ ఎందుకు ఎగిరిపోయాడో క్షణమైనా నువ్వాలోచించావా? తనంత ఎదిగిన కొడుకుని, చదువుకుని సంఘంలో ఒక గౌరవప్రదమైన స్థానం సంపాయించుకున్న కొడుక్కి నీ తండ్రి ఇవ్వాల్సిన గౌరవం అతడి స్నేహితుడి ఎదుట ఇవ్వకపోతే, చదువుకుని ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం వున్నవాడు కనుక ఎగిరిపోయాడు. కీర్తి కొరకు, గొప్పకొరకు మనం ఇవ్వాల్సిన అప్పులు తీర్చకుండా వడ్డీలు పెంచుకుంటూ.

అప్పడిగిన ప్రతి వెధవకూ అప్పిచ్చి వాళ్ళు ఎగేసినా, తనకు గొప్ప కీర్తి లభించాలనే స్వార్థం అరవయ్యేళ్ళ నీ తండ్రికే వుండగా నీ అన్నకు-తన గౌరవం కాపాడుకోవాలనే తపన ఉండడంలో అర్థంలేదా! పోనీ ఎగిరిపోనీ. కానీ....కానీ.... కార్తీ!"

"మామయ్యా! నేననేది...."

"ఆగు కార్తీ! నన్ను మాట్లాడనీ....నీకు చదువు రాలేదు. నువ్వు ఎగిరిపోలేవు, నీతోపాటు నా కూతురూ ఎగిరిపోలేదు. నీ తండ్రి వ్యాపారము ఆయన బ్రతికి వుండగా నీకప్పగించడు, ఆయనా సవ్యంగా చేయడు.

ఆ చిన్న వ్యాపారంమీద ఎన్ని లక్షల అప్పుందో నాకు బాగా తెలుసు. అంతవరకు నా కూతురు, దాని బిడ్డలు-నీ తండ్రి స్వార్థానికి బలవుతూ ఏ కోరికా తీరకుండా కనీసం శరీరాన్ని మాత్రం పెంచుకుంటూ పెరగాల్సిందే—

నువ్వు చదువులేని వాడివని తెలిసినా, నువ్వు సమర్థుడవనీ, మంచి వాడివనీ, నా బిడ్డను నీకిచ్చాను కార్తీ! అంతేకాని నీ మంచితనం, నా

బిడ్డ కళ్ళలో నీళ్ళను మిగులుస్తుందనుకుంటే నా బిడ్డను....నా బిడ్డను" ఆయన కంఠం రుద్ధమైపోయింది.

అతని కళ్ళల్లో కన్నీళ్ళు, కంటిచుట్టూ ముడుతలు.

అతను చట్టున అక్కడినుంచి లేచి వెళ్ళిపోయాడు.

కార్తీక మామగారు వెళ్ళినవైపే చూస్తూ వుండిపోయాడు.

అతనికి తెలుసు—తన తండ్రి అసమర్ధత, స్వార్ధం, కీర్తి కాంక్ష అన్నీ తెలుసు--ఆయన స్వార్థం తాలూకు పరిధిలో తన బిడ్డలు కూడా లేరని కార్తీకకు తెలుసు.

ఇప్పటికీ ఈ వయసులో తన స్వంత ఖర్చులుగా నెలనెలా అయిదారు వందలు ఖర్చుపెట్టుకుంటూ నల్గురి బిడ్డల తండ్రయిన తనకు చేయి చాపేవరకు-"ఇది నీ ఖర్చులకుంచుకో" అని ఏనాడూ ఓ వంద చేతిలో పెట్టని సంగతీ తెలుసు.

తన కూతుళ్ళకు కూడా ఏదయినా పెట్టినా, చేసినా కీర్తి కొరకు చేశాడేగాని, ప్రేమతో కాదని తెలుసు.

తన పెద్దకొడుకు గురించి వున్నవీ, లేనివీ కల్పించి అందరికీ చెప్పి తను ఎలా సానుభూతి సంపాయించుకున్నదీ తెలుసు.

కాని అతనిలో మిగిలిపోయిన రక్తపాశం....తల్లీ తండ్రిని కడవరకు గౌరవించాలని, చిన్నప్పటినుంచీ తన రక్తంలో జీర్ణింపచేసుకున్న విషయం అతన్ని నోరు విప్పనివ్వడంలేదు.

* * * *

"ఈరోజు కూరలో ఉప్పు ఎక్కువయిందని మామయ్య నానా గందరగోళం చేశారు. కంచం నా మీదకు విసిరేశారు"

వ్యాపారం తన భర్త చేతికి తీసుకున్న యీ నెలరోజుల్లో మామగారు సృష్టిస్తున్న నరకంతో, అకారణ కోపాలతో విసిగిపోయి భర్త సానుభూతికొరకు ఒక్క మాట చెప్పుకున్న కారుణ్యాను భర్త మౌనం బాధనిపించింది.

"ఈరోజు ఎవరో కుష్టువాడు భిక్షానికొస్తే ఆయన తరిమివేసినా, వాడు వెళ్ళలేదట. నేనది చూడలేదు. 'కుష్టువాడు కదా పాపం' అని ముష్టివేశాను.

దాంతో ఎంత గందరగోళమనీ, ఇంటికి వచ్చిన ప్రతివాళ్ళతోను చెప్పడమే.

"ఈ ఇంట్లో నాకు పీసమెత్తు విలువ లేకుండా పోయిందయ్యా! అఖరికి నేను తరిమివేసిన ముష్టివెధవకున్న విలువ నాకు లేదం"టూ మొదలెట్టి నన్ను పంతానికి వాడికి ముష్టివేసి ఆఖరికి ముష్టివాడిదగ్గర కూడా ఆయనను హీనపరిచానని ముగించడం"

కిటికీ కమ్ములు పట్టుకుని దీర్ఘంగా రోడ్డుమీద వచ్చేపోయే జనాన్ని చూస్తున్న కార్తీకలో కొద్దిగా కూడా చలనంలేదు.

"మొన్నటికి మొన్నా అంతే! మధ్యాహ్నం కాఫీ టంచనుగా మూడుగంటలకే అందలేదని అరుపులు, కేకలు.

ఆయనకు కాఫీ పెట్టాలని రెండూ ముప్పావుకే, కానేపట్లా నడుంవాల్చి లేచిచూస్తే పాలు విరిగిపోయున్నాయి.

నాలుగిళ్ళు తిప్పి ఓ అరకప్పు పాలు తెప్పించేసరికి అరగంట లేటయింది.

నేనంత భయంగా తొందరగా ఆయనొక్కడి కోసం అరకప్పు పాలు తెప్పించానే– ఆయన అన్నీ చూస్తూనే వున్నాడే–ఆమాత్రం అర్థం చేసుకోలేడూ?

ఆ అరుపులు, కేకలూ, ఇది ఇల్లా, ఎడారా? నల్గురూ ఇంట్లోకి తొంగిచూడడం అసహ్యం వేసిందనుకోండి"

"అబ్బబ్బ కారుణ్యా! కాస్త సర్దుకోలేవూ! అన్నీ నాకు చెప్పాలా? ఆయనకు మాత్రం ఎవరున్నారు?" విసురుగా వెనక్కు తిరిగి ఆ మాట అనేసి వెళ్ళి అలసటగా పక్కమీద వాలిపోయాడు కార్తీక.

"అవును! మీరూ-మీరూ ఒకటే. పరాయిదాన్ని నేనే" పెదవి అంచుదాకా వచ్చిన మాటలను బలవంతంగా ఆపుకుంది కారుణ్య.

తనలాగే తన భర్త తండ్రి ప్రవర్తనతో విసిగిపోయి వున్నాడు.

ఈ నెలరోజులుగా ఒకప్రక్క బిజినెస్‌తో ఒకపక్క పసిపిల్లల కంటే అన్యాయమైన తన తండ్రి అలకలతో, గొంతెమ్మ కోర్కెలతో శారీరకంగా, మానసికంగా కూడా ఆయన అలసిపోయి వున్నాడు....

త్వరగా అప్పులు తీర్చేసి, చెల్లెలి పెళ్ళిచేసి బాధ్యతలు తీర్చుకోవాలనుకుంటున్న కొడుకును, అంతవరకు మామూలు పంచెలు కడుతున్న తండ్రి టెర్లిన్ పంచెలు కావాలని కోరి, హింసపెట్టి ఆనందిస్తున్నాడు.

అది పంతం, కోరిక కాదు. అడిగిన కోరికలన్నీ తీరిస్తే సరి.... లేకపోతే తనను అసభ్యంగా మాట్లాడాడనో, గౌరవం ఇవ్వడంలేదనో, సమస్యలను సృష్టించి, ఇంటికొచ్చిన అతిథులందరికీ చెప్పి తన భర్తను అల్లరిపాలు చేస్తున్నాడు.

తను ఆయనను సవ్యంగా, గౌరవంగా అసలు మనిషిగా చూడ్డం లేదని, తన భర్తతో చెప్పి ఆయనకు తనమీద మనసు విరవాలని చూస్తున్నాడు.

ఆయన గొడవలతో షాపులో ఒక్క పనివాడూ నిలవడంలేదు. ఇవన్నీ తనతో పాటు ఆయనకూ తెలుసు.

తనకు 'మామయ్య అలా అంటున్నాడే' అనేదొక్కటే బాధ. కాని ఆయనకు తన తండ్రి ఇలాటివాడా! ఇంత కిరాతకుడా! అనేది మరో బాధ.

తండ్రితో ఘర్షణ పడలేక, ఆయన సలహాలు పాటించలేక మధ్యలో నలిగిపోతున్న అతని దగ్గరకొచ్చి తను సానుభూతి కోరడం ఎంత అన్యాయమో అతను 'నువ్వా మాత్రం సర్దుకు పోకూడదూ' అనడం అంతే సహజం.

అన్నది తన భర్తే. అసలే నలిగి పోతున్న ఆ మంచివాణ్ని 'మీరూ మీరూ ఒకటే' అని నిష్ఠూర మాడ కూడదని ఆత్మ విమర్శ చేసుకున్న కారుణ్య మెల్లిగా అతన్ని చేరి అతనిలో ఒదిగి పోతూ అంది -

"అలాగే అలాగే. తప్పకుండా సర్దుకు పోతాను. ఇంకెప్పుడూ మీతో అలా అనను. నేను కూడ మిమ్మల్ని బాధ పెడితే ఎలాగ?"

"అదికాదు కారుణ్యా!"

"మీరు నాకు సంజాయిషీ యివ్వక్కర్లేదు. నేనీమాట నిష్ఠూరంగా అనడంలేదు. నేను చేసింది తప్పే. నేను మీ భార్యను. లేకపోతే క్షమించమని అడిగుండేదాన్ని."

అతను ఆమెను క్షణం ఆరాధనగా చూశాడు. చప్పున ఆమెను ఎవరో దొంగిలించుకు పోతారన్నంత ఆత్రంగా చుట్టేసుకున్నాడు.

* * * *

ఒకరోజు ఆ ఇంట్లో నరకం పరాకాష్ఠ అందుకున్నరోజు. భార్యతో అన్నాడు కార్తిక.

"ఇక నావల్లకాదు కారుణ్యా! బిజినెస్ మరలా నాన్న కిచ్చేస్తు న్నాను. బ్రతికి నన్నాళ్ళు బ్రతకబోడు. పోనీ ఈ అశాంతన్నా మనకు తప్పుతుంది."

క్షణం కన్నార్పకుండా భర్త కళ్ళలోకి చూసింది కారుణ్య. అత నిలో ఈ రెండు నెలలుగా చెప్పలేనంత మార్పు వచ్చేసింది. చేతిలో డబ్బు లేకపోయినా ఎప్పుడో ఏమిటో "కారుణ్యా! నీకు పూలుకూడా స్వంతంగా కొనివ్వలేక పోతున్నాను" అని బాధపడేవాడే. కాని పిల్లలతో తనతో చాలా ఆనందంగా గడిపేవాడు. కానీ ఇప్పుడు ఎప్పుడూ ఏదో అశాంతి ఎవరితోనూ నోరువిప్పి చెప్పుకోలేనంత బాధ ఆ కళ్ళలో తారట్లాడుతోంది. ఒక రకమైన నిరాశ, నిర్లిప్తత అతనిని చుట్టేసి, అతని ఉత్సాహాన్ని హరించేసాయి.

"నేను బిజినెస్ మరలా నాన్న కిచ్చేస్తున్నాను కారుణ్యా" మరలా అన్నాడు కార్తీక.

"ఎందుకని?"

అతను జవాబు చెప్పలేదు. ఆ సంగతి కారుణ్యకు తెలుసు. అదే కాదు. తన ప్రశ్నకు జవాబుకూడా ఆమెకు తెలుసు.

తమ యింటి ముందున్న రెండు గదులలో తమ కట్‌పీసెస్ బిజినెస్ జరుగుతుంది. "ఆరోజు మంచి వ్యాపారం జరిగే టైంలో వున్న పనివాళ్ళిద్దరిని తన సొంత పనులమీద పంపేశారు మామయ్య. ఇద్దరూ వెళ్ళిపోతే ఎలా? కాస్త పని తగ్గాక పంపకూడదా? మీకు కావల్సిందంత అవసరమైందేమీ కాదుకదా?" అన్నాడు కార్తీక.

దాంతో రెచ్చిపోయారాయన.

"నువ్వు చెప్పినట్లు వినవలసిన ఖర్మ నాకేమీ పట్టలేదు. ఇది నా వ్యాపారం. నా ఇష్టమొచ్చినట్లు చేసుకుంటాను. నీ చేతికింద నేను నీళ్ళు తాగుతున్నా ననుకుంటున్నావేమో! నీ ఆటలేమీ సాగనివ్వను" అని పిచ్చికుక్కలా అరవటంతో వచ్చిన కస్టమర్స్ ముందు ఆ టైంలో, సరదాకి తనతో ఓ అరగంట గడపటానికి వచ్చిన తన స్నేహితుడిముందు చాలా ఫీలయ్యాడు కార్తీక.

ఆ అరుపులకు కష్టమర్స్ వెళ్ళిపోయారు. కానీ స్నేహితులు వెళ్ళలేదు. అతను ఊరుకోలేకపోయాడు.

"మీది తప్పు. కార్తీకమీద అరవడం న్యాయంగా లేదు అతనికీ అభిమానం వుంటుంది" అనేశాడు పుటుక్కున. దాంతో ఇంకా రెచ్చిపోయాడు నారాయణరావు.

"ఓయబ్బో! అంత అభిమానమున్నవాడయితే నా బిజినెస్ నేను చావకుండానే నా చేతుల్లోనుంచి తీసుకుని నన్ను అనాధను చేస్తాడా."

"నాన్నా! మీకేం తక్కువ జరిగింది. మీకేం తక్కువ చేసాను నేను" అని అనకుండా వుండలేకపోయాడు కార్తీక.

అన్నీ కారుణ్య వినపడనుండా వుండడానికి వాళ్ళదేమీ బంగ్లా కాదు. అదో నాలుగు గదుల చిన్న కొంప.

"అన్నీ జరుపుతున్నావా? ఏమిటి? తినడానికింత తిండి, కట్టుకోడానికింత బట్ట ముష్టేస్తావా నాకు. ఏమీ అక్కర్లేదు. నా వ్యాపారం నాకిచ్చేయ్. నా ప్రవర్తన నీకు నచ్చకపోతే నా ఇంట్లోనుంచి వెళ్ళిపో"

మామగారు ఇచ్చిన ఆ అల్టిమేటమ్ తర్వాత జరిగిన సంభాషణ వినడానికి కారుణ్యకు అవకాశం లేకపోయింది. పిల్లలు స్కూలునుండి వచ్చేశారు. వాళ్ళను ఈ తగవులకు దూరంగా వుంచాలని వెంటనే బాత్ రూమ్‌లోకి తీసుకుని వెళ్ళిపోయింది. కానీ ఆమెలో ఓ సందేహం మిగిలిపోయింది.

"మామగారికి పిచ్చేమో! లేకపోతే కొడుకులు సమర్థులయితే తండ్రులు సంతోషించాలి. పైగా ఇలా స్వంత కల్పనలు చేసి తన బిడ్డలను దోషులను చేసి తను సానుభూతి సంపాయించుకోవాలనుకోవడం మేనియా కాక సహజత్వమెలా అవుతుంది?"

అరగంట వరకూ నిశ్శబ్దంగా ఆలోచించుకుంటున్న కారుణ్య, భర్తదగ్గర కొచ్చి చెప్పింది.

"వద్దు. మీరు యిప్పుడే కాస్త ధైర్యంగా నిలబడాలి. మిమ్మల్ని ఆయన ఏదో అన్నారని మీరు నన్నేదో అంటున్నారని నేను మన స్వార్థం, మన శాంతి మనం చూసుకుని ఆయన స్వార్థానికి పచ్చజెండా చూపితే, అందులో నష్టపోయేది మనం కాదు, మన బిడ్డలు. ఇంకా కన్నెపిల్లగానే మిగిలిపోయిన సుమతి. బాగా ఆలోచించండి. బిజినెస్ మాత్రం అప్పజెప్పకండి—"

కార్తీక అవుననలేదు, కాదనలేదు.

* * * *

"కార్తీక నెందుకు చంపావ్?"

కోర్టు తీర్పుతర్వాత ఇద్దరు పోలీసుల మధ్యగా చేతిలో జేడీలతో వస్తున్న వియ్యంకుడి ఎదురుగా వెళ్ళి అడిగారు సుందరరామయ్య. అతని గుండెలు మండిపోతున్నాయి. కానీ శాంతంగానే అడిగాడు. అరిచి అడిగినా, శాంతంగా అడిగినా ఆ ప్రశ్నకు జవాబు అతనికి కావాలి.

"నా ఓజినెస్ నాకు మరలా ఇవ్వమంటే ఇవ్వలేదు" గొణిగాడు.

"ఇవ్వలేదనీ....నువ్వు....నువ్వూ."

తల వంచుకున్నాడు నారాయణరావు. వాలిపోయిన కళ్ళగుండా రెండు నీటి బిందువులు రాలిపడ్డాయి.

"ఛీ! ఛీ!" తుపుక్కున ఉమ్మేశాడు సుందరరామయ్య. అసలత నికి నారాయణరావును మనిషిగా చూడాలనిపించడంలేదు.

"ఇతనికంటే కుక్క నయంకాదూ!"

ఇద్దరి ముఖాలలోని భావాలను గమనిస్తున్న సుందరరామయ్య స్నేహితుడు పరంధామయ్య స్నేహితుని భుజంమీద చేయివేస్తూ అను నయంగా అన్నాడు.

"పోనీలే రామూ! పశ్చాత్తాప పడుతున్నాడు."

చివ్వున తలెత్తాడు సుందరరామయ్య.

"పరంధామా!" అరిచాననుకున్న అతని కంఠం కీచుపోయింది.

"ఓకే. పరంధామా! అతను పశ్చాత్తాపడుతున్నాడు. నేనతన్ని క్షమిస్తాను. కానీ....కానీ చెప్పు పరంధామా! అతను పశ్చాత్తాపపడ్డా, నేను క్షమించినా, కార్తీక తిరిగివస్తాడా? నా బిడ్డ పసుపు కుంకుమలు పునరుద్ధరింప బడ్తాయా?"

".... ...."

"అసలు నాన్నా ఇదా నువ్వు నాకు చేసిన మేలు అని నా కారుణ్య

అడిగితే నేనేం జవాబు చెప్పాలయ్యా" అతను స్నేహితుని భుజంమీద వాలి పసిపిల్లాడిలా బావురుమన్నాడు.

* * * *

"ఇదీ జరిగింది రంగధామ్. అసలు ఇలాంటివి సంభవమంటావా?" తన అల్లుడు చనిపోయి నెలరోజులు గడిచిపోయినా ఇంకా ఆ విభ్రాంతి, విచారం వదలని సుందరరామయ్య తన స్నేహితుడూ, సైకియాటిస్టూ అయిన రంగధామ్ దగ్గరకొచ్చి వాపోయాడు.

డాక్టర్ రంగధామ్ చాలా సేపటిదాకా జవాబు చెప్పలేదు. సుందర రామయ్య తన వియ్యంకుడి ప్రవర్తన గురించి పూర్తిగా స్నేహితుడికి చెప్పుకుని–

"ఇలా జరుగుతుందనుకుంటే నా అల్లుడికి వ్యాపారం చేతిలోకి తీసుకోమని సలహా యివ్వకపోదును రంగధామ్! మరీ బిడ్డను చంపుకు నేంత స్వార్థపరుడనుకోలేదు" అన్నాడు విచారంగా.

పశ్చాత్తాపం కరిగ దీస్తోందతన్ని.

"ఇది. ఇది స్వార్థంకాదు రామూ. ఇదీ ఒక రకమైన జబ్బు. నువ్వు ముందు ఈ విషయాలన్నీ నాకు చెప్పుండాల్సింది."

"జబ్బా!" విరక్తిగా నవ్వాడు సుందరరామయ్య.

"వాడిదేం జబ్బు? పొగరు, స్వార్థం తప్పిస్తే."

"నో నో రామూ! మనందరికీ పైకి అలాగే కన్పిస్తుంది. కానీ లోతుగా ఆలోచిస్తే వాళ్ళెందుకలా విచక్షణ లేకుండా ప్రవర్తిస్తారు? అందులో వాళ్ళేం లాభం పొందుతారు? వాళ్ళ కోపం ఇతరులనేకాదు వాళ్ళనీ అశాంతిపాలు చేస్తోంది. అయినా దాన్ని వాళ్ళు ఎందుకు కంట్రోల్ చేసుకోలేకపోతున్నారు? ఆలోచించు రామూ."

"కాదు రంగధామ్ అది వాడి మనస్తత్వం" ఖండించాడు సుందర రామయ్య.

"నిజమే మామూలుకంటే ఎక్కువ కోపం రావడం మనస్తత్వమే. కానీ అవసరాన్ని మించి ఏదివున్నా అది జబ్బు. అవసరానికి మనిషిని చంపడం మనస్తత్వం. అనవసరంగా మనిషిని చంపడం జబ్బు. అలా చేయడం వాళ్ళకి ఆనందం కాదు."

"ఏమో ఏమో నాకుమాత్రం వాడు ఇందులో పైశాచి కానందాన్ని అనుభవించాడనిపిస్తుంది."

"తీసుకో" భార్య తెచ్చిన కాఫీ కప్పు ఒకటి స్నేహితుడి కందించి మరొకటి తను తీసుకున్నాడు రంగధామ్.

"పైశాచికానందం అనుభవించడం కూడా అదీ పర్వర్టెడ్ నేచర్. ఆ నేచర్‌ని మార్చడానికి మందులున్నాయి" కాఫీ చప్పరిస్తూ అన్నాడు.

సుందరరామయ్య మాట్లాడలేదు.

"రామూ! ఇదివరకు రోజుల్లో అయితే బ్రెయిన్‌లో సెల్స్ ఫంక్షన్స్, వాటికొచ్చే డిప్రెషన్ మనకు తెలీని రోజుల్లో అందరం యిలాగే ఆలోచించేవాళ్ళం. కానీ ఇలాటి ప్రత్యేకమైన మానసిక ధోరణు లన్నీ జబ్బులే. ఆ మానసిక ధోరణులన్నీ ఆ జబ్బువల్ల వచ్చే లక్షణా లన్నమాట. వాళ్ళ లింబిక్ సిస్టమ్ బ్యాలన్స్ దెబ్బతింటే అలా జరుగు తుంది. వాటికి ట్రీట్‌మెంట్ వుంది. మన శరీరానికి ఎన్ని జబ్బు లుంటాయో మన మెదడులో నరాలకీ అన్ని జబ్బులుంటాయి."

"అంటే ఒక రకమైన పిచ్చన్నమాట" కసిగా అన్నాడు సుందర రామయ్య. "లేకపోతే చిన్నప్పుడు అధికారం చెలాయించినట్టే కొడుకు మీద ఇప్పుడూ చెలాయించలేదని చంపుకుంటాడా?"

"పిచ్చికాదు రామూ! పిచ్చికి, దీనికి చాలా తేడావుంది" అని, "ఇంకో సంగతి కూడా మనం పెరిగిన వాతావరణం. అసలు మనం ఇది జబ్బుగా నమ్మడానికి అవకాశం ఇవ్వడంలేదు. 'జబ్బేమో అనే అనుమాన మొచ్చినా మాలాటి డాక్టర్ల దగ్గరకు తీసుకొస్తే లోకం పిచ్చిమనిషి అంటారని భయపడ్తున్నారు. నారాయణరావును చిన్నప్పుడే వాళ్ళతల్లిదండ్రులు సైకియాట్రిస్ట్‌కి అవకాశముండి చూపించివుంటే అతనిలా మారేవాడుకాదు. ఈ రోజు నువ్వీ అశాంతి పడాల్సిన అవసర ముండేదీ కాదు."

"ఏమంటున్నావు నువ్వు. చిన్నప్పుడు ఏం తెలుస్తుందని డాక్టరుకు చూపాలి"

నవ్వాడు రంగధామ్.

"తప్పకుండా తెలుస్తుంది రామూ. పసిపిల్లలు అల్లరిక్రింద మనం దానిని తీసేస్తాంగానీ బాగా పరికించి చూస్తే పిల్లలలోనూ ప్రత్యేకమైన బిహేవియర్స్ మనం గమనిస్తాం. మిగతా పిల్లలలా పీడు లేడేం అని వాపోతాం. గాని దానికి పరిష్కారముందని ఆలోచించం. చూడు, పిల్లలలో అల్లరి ముచ్చటేకానీ మితిమించిన ఆ వయసుకు వుండాల్సిన విచక్షణా జ్ఞానం లేకపోవడం ఎవర్నీ లెక్కచేయకపోవడం తన మనసుకు ఎలా తోస్తే అలా ప్రవర్తించడం. ఒక్కోసారి అజిటేటెడ్‌గా ఆదే— ఇల్లూ వాకిలీ అదిరిపోయేట్టుగా గొడవ చేయడం. ఒక్కోసారి ఏమీ తోచడంలేదని తల పట్టుక్కూర్చోవడం-ఒకచోట స్థిరంగా వుండలేకపోవడం యివన్నీ కూడా ఆ పిల్లల మనస్తత్వాలుకాదు. ఒక రకమైన నరాల జబ్బు. వాటికి ట్రీట్‌మెంట్ వుంది. కానీ విచారమేమంటే దానిని ప్రత్యేకంగా తీసుకోవడానికి మనం సిద్ధపడలేదు" ఊపిరి పీల్చుకున్నారాయన.

సుందరరామయ్య ఏమీ మాట్లాడలేదు.

"నువ్వు మాటల మధ్యలో అయినా నీ కూతురి సంసారం ఇలా వుందని నాతో అనుంటే బాగుండేది రామూ" అన్నాడు డాక్టర్ రంగ ధామ్.

తేరుకున్నాడు సుందరరామయ్య.

"నిజమే. నిజమే. రంగధామ్ అన్నదే నిజమయ్యుండాలి. లేక పోతే బిడ్డను చంపుకునేంత స్వార్థం తండ్రిలో వుండదు. రక్తపాశం అలాంటిది."

"రామూ!" కుదిపాడు రంగధామ్.

"నాకు తెలీకుండానే నా కూతురికి నేను చాలా అన్యాయం చేశాను" అని నిట్టూర్చాడు సుందరరామయ్య. అతని కళ్ళల్లో సన్నటి తడి.

❋